

Сезон гроз. Відьмак

Про книгу

Відьмак, Ґеральт із Рівії продовжує свою боротьбу. У королівстві Керак на нього чекають нові випробування. Зараз він – мисливець за чудовиськами, якого найняли для вбивства. Після знищення чергової небезпечної потвори, троє вдягнених у чорне мосьпанів арештовують Ґеральта. Тепер і він у біді: його позбавили двох відьмацьких мечів. Він змушений докласти усіх зусиль, аби повернути зброю...

Руда чародійка Литта Нейд, відома як Корал, зваблює Ґеральта, у них починається бурхливий роман. Але кохана Йеннефер, з якою він стільки пройшов, не дає забути про себе... Інтриги королів і магів продовжуються: гримить грім, бушують грози, історія йде далі...

ВІДЬМАК

СЕЗОН ГР03

АНДЖЕЙ САПКОВСЬКИЙ

ОСТАННЄ БАЖАННЯ
МЕЧ ПРИЗНАЧЕННЯ
КРОВ ЕЛЬФІВ
ЧАС ПОГОРДИ
ХРЕЩЕННЯ ВОГНЕМ
ВЕЖА ЛАСТІВКИ
ВОЛОДАРКА ОЗЕРА
СЕЗОН ГРОЗ

Andrzej Sapkowski

WIEDŹMIN

SEZON BURZ

Powieść

Анджей Сапковський

ВІДЬМАК

СЕЗОН ГРОЗ

Роман

ХАРКІВ **КЛУБ**
2017 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЯ

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2017

ISBN 978-617-12-3775-9 (epub)

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням: Sapkowski A. Wiedźmin. Sezon burz / Andrzej
Sapkowski. — Warszawa : SuperNowa, 2013. — 404 p.

Публікується з дозволу автора і його літературних агентів, NOWA
Publishers (Польща) за сприяння Агентства Олександра
Корженевського (Росія)

Переклад з польської Сергія Легези

Обережно! Ненормативна лексика!

Коментарі Сергія Легези

Художнє оформлення Катерини Кравець

Електронна версія створена за виданням:

Сапковський А.
С19 Відьмак. Сезон гроз : роман / Анджей Сапковський ; перекл. з пол.
С. Легези ; комент. С. Легези й О. Стужук. — Харків : Книжковий
Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. — 352 с.

ISBN 978-617-12-3396-6 (укр.)

ISBN 978-83-7578-059-8 (пол.)

У королівстві Керак на Геральта чекають нові випробування. Зараз він — мисливець за чудовиськами, якого найняли для вбивства. Після знищення чергової небезпечної потвори троє одягнених у чорне мосьпанів арештовують Геральта. Тепер і він у біді: його позбавили двох відьмацьких мечів. Відьмак змушений докласти всіх зусиль, аби повернути зброю...

УДК 821.162.1

ББК 84(4Пол)

© Andrzej Sapkowski, Warszawa, 2013

© CD PROJEKT S.A., карта, обкладинка

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2017

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2017

Від упирів, від анахтемців,
від створінь довголапих
і від істот, що вночі стукають,
збав нас, Боже!

Благальна молитва, відома як «The Cornish Litany», датована між XIV— XV ст.

Кажуть, начебто прогрес розганяє морок. Але завжди, завжди буде існувати темрява. І завжди буде в темряві Зло, завжди будуть у темряві ікла й пазурі, убивство й кров. Завжди будуть істоти, які вночі стукають. А ми, відьмаки, існуємо для того, аби стукнути їх.

Весемір із Каер Морену

Хто змагається зі страховищами, тому слід стерегтися, щоб самому не перетворитися на страховище. І коли довго споглядаєш у прірву, прірва також споглядає в тебе¹.

Ф. Ніцше. По той бік добра й зла

Споглядання в прірву я вважаю суцільним ідіотизмом. На світі є достатньо речей набагато вартісніших, щоб у них споглядати.

Любисток. Півстоліття поезії

¹ Пер. із нім. А. Онишко (зі зміною). (Тут і далі прим. пер.)

Розділ 1

Він жив, тільки щоб убивати.

Лежав на нагрітому сонцем піску.

Відчував тремтіння ґрунту, донесене притиснутими до землі перистими вусиками та щетинками. Хоча тремтіння лишалося віддаленим, Ідр відчував його виразно й чітко; орієнтуючись на нього, міг окреслити не тільки напрямок і темп пересування жертви, але і її вагу. Для більшої частини хижаків, що полювали схожим чином, вага здобичі мала вирішальне значення — скрадання, атака та переслідування призводили до втрати енергії, яку треба було компенсувати енергетичною вартістю поживи. Більшість подібних до Ідра хижаків відмовлялися від нападу, якщо здобич була занадто малою. Але не Ідр. Ідр існував не для того, аби їсти та підтримувати рід. Не для того його створили.

Жив він, щоб убивати.

Обережно пересуваючи ніжки, він виліз із ями від поваленого дерева, переповз замшлу колоду, трьома стрибками подолав вітролом; наче дух, промайнув галявину, занурився в зарослий папороттю підлісок, розтанув у гущавині. Рухався швидко та безшелесно, чи бігом, чи стрибаючи, наче величезний коник.

Занурився в сухостій, припав до підліску сегментованим панциром черева. Тремтіння ґрунту ставало все виразнішим. Імпульси від вібрисів та щетинок Ідра вкладалися в картину. У план. Ідр уже знав, як дістатися до жертви, у якому місці перетяти їй шлях, як змусити втікати, як довгим стрибком упасти на неї ззаду, на якій висоті вдарити та тяти гострими, наче бритви, жувальцями. Тремтіння та імпульси вже вибудовували в ньому радість, що її відчує, коли жертва заборсається під його тягарем, ейфорію, яку дасть йому смак гарячої крові. Розкіш, яку він відчує, коли повітря роздере вереск болю. Він трохи тремтів, розкриваючи та закриваючи клешні й педіпальпи.

Вібрації землі були надто виразні, а ще вони розділилися. Ідр уже знав, що жертв більше, скоріше троє, а може, і четверо. Під двома

ґрунт трусився звично, тремтіння третьої вказувало на малі вагу й масу. Четверта ж — якщо й справді була якась четверта — породжувала тремтіння нерегулярні, слабкі та невпевнені. Ідр знерухомів, напружився й виставив антени над травною, досліджував рух повітря.

Тремтіння ґрунту нарешті просигналізувало про те, на що Ідр чекав. Жертви розділилися. Одна, найменша, лишилася позаду. А та четверта, невиразна, зникла. Був то фальшивий сигнал, брехливе відлуння. Ідр не став звертати на нього увагу.

Мала здобич іще більше віддалилася від інших. Ґрунт затрясся сильніше. І ближче. Ідр напружив задні ніжки, відштовхнувся й стрибнув.

Дівчина жахливо закричала. Замість утікати завмерла на місці. І кричала без перерви.

Відьмак кинувся в її бік, у стрибку витягаючи меч. І відразу зрозумів, що щось не так. Що його надурили.

Чоловік, який тягнув візок із хмизом, крикнув, у Геральта на очах його підкинуло на сажень угору, а кров бризнула з нього широко та рясно. Він упав, аби відразу підлетіти знову, цього разу двома стікаючими кров'ю шматками. Уже не кричав. Тепер пронизливо кричала жінка, яка, як і її донька, завмерла, паралізована страхом.

Хоча й не вірив, що це йому вдасться, відьмак зумів її врятувати. Підскочив і пхнув із силою, відкидаючи забризкану кров'ю жінку зі стежини в ліс, на папороть. І відразу зрозумів, що й цього разу це був підступ. Фортель. Сірий, плаский, багатоніжковий і неймовірно швидкий абрис уже віддалявся від візка та першої жертви. Сунув у напрямку другої. До дівчини, яка продовжувала вищати. Геральт кинувся слідом.

Якби дитина й надалі стирчала на місці, він би не встиг. Але дівчинка продемонструвала притомність і стрімголов кинулася навтьоки. Сіра потвора наздогнала б її легко й без зусиль, наздогнала б, забила й повернулася, щоб прикінчити й жінку також. І так би воно й сталося, якби не було там відьмака.

Він наздогнав потвору, стрибнув, придавлюючи підбором одну із задніх ніжок. Якби не миттєвий відскік, втратив би ногу: сіре створіння крутнулося з несамовитою спритністю, а його серпоподібні жувальця клацнули, схибивши на волосину. Раніше, ніж відьмак відновив рівновагу, потвора відштовхнулася від землі та атакувала. Геральт захистився рефлекторним, широким і досить хаотичним ударом меча, відкинув потвору. Рани їй не завдав, але перехопив ініціативу.

Скочив, дострибнув, тнучи від вуха, розрубуючи панцир на пласкому цефалотораксі². Раніше, ніж приголомшене створіння оговталось, другим ударом відскік йому ліве жувальце. Потвора кинулася на нього, махаючи лапами, намагаючись жувальцем, що лишилося, заколоти його, наче тур. Відьмак відрубав їй і те, друге. Швидким зворотним ударом відхльоснув одну з педіпальп. І знову рубанув по цефалотораксу.

До Ідра врешті дійшло, що він у небезпеці. Що мусить тікати. Він мусив тікати, тікати далеко, заховатися десь, закопатися в укриття. Жив він тільки для того, щоб убивати. Щоб убивати, він мусив регенерувати. Мусив утікати... Тікати...

Відьмак не дав йому втекти. Наздогнав, наступив на задній сегмент тулуба, тяв згори з розмаху. Цього разу панцир головогрудей піддався, з тріщини бризнула й полилася густа зеленувата кров. Потвора борсалася, її кінцівки дико били об землю.

Геральт тям мечем, цього разу повністю відділяючи пласку голову від решти.

Важко дихав.

Звіддала загриміло. Вітер, що оце раптом здійнявся, і небо, яке почало швидко темнішати, сповіщали про наближення грози.

Альберт Смутька, новопризначений гмінний жупан, уже під час першої зустрічі нагадував Геральтові брукву: був кругленький, неохайний, товстошкірий і взагалі-то зовсім нецікавий. Інакше кажучи, не дуже він відрізнявся від інших урядників гмінного рівня, з якими доводилося відьмакові контактувати.

— Значить, то правда, — сказав жупан. — Шо як відьмак ти на клопоти валечний. Йонас, мій попередник, — продовжив за мить, не дочекавшись із боку Геральта жодної реакції, — нахвалитися тобою не міг. Віриш, що я його за брехуна вважав. Значить, що йому не до кінця вірив. Знаю, як діла вміють казочками обростати. Особливо серед люду темного: там, куди не плюнь, чи диво, чи чудо, чи інший який відьмак із силами нелюдськими. А ти, бач, показав, що воно правда щира. Там, у бору, за річечкою, людей зникло — і не полічити. А як тудой до містечка дорога коротша, то й ходили, дурні... На власну погибель. Не зважаючи на перестороги. А нині такий уже час, що краще не швендяти по пустках, по лісах не лазити. Усюди потвори, усюди людодіди. У Темерії, на Тукайському узгір'ї, осьь осьь як страшенна справа сталася, п'ятнадцятеро людей у поселенні вугільників якийсь упир лісовий повбивав. Роговизною те поселення звалося. Чув ти напевне. Не? Але, щоб я здох, правду кажу. Начебто й чорнокнижники слідство в тій Роговизні вчиняли. Ну, що там казати. Ми теперички тут, в Ансегісі, у безпеці. Тобі дякуючи.

Вийняв із комода скринечку. Розклав на столі аркуш паперу, макнув у каламар перо.

— Обіцяв ти, що страшидло вб'єш, — промовив, не підводячи голови. — Тож слова на вітер не кидав. Чесний ти, як на волоцюгу...

Та й тим людиськам життя врятував. Бабі й дівулі. Подякували вони хоч? У ноги кинулися?

«Не кинулися, — зціпив зуби відьмак. — Бо ще не цілком опритомніли. А я звідси поїду ще до того, як вони опритомніють цілком. До того, як зрозуміють, що я використав їх наче принаду, у пихатому зарозумінні повіривши, що зумію врятувати всю трійцю. Поїду ще до того, як до дівчинки дійде, доки зрозуміє вона, що з моєї провини вона тепер напівсирота».

Почувався він поганюще. Напевне, був то результат використаних перед битвою еліксирів. Напевне.

— Ото монструмо, — жупан посипав папір піском, тоді струсив пісок на підлогу, — справжнісінька огидність. Глянув я на трупа, як той принесли... Шо воно таке було?

Геральт не мав щодо цього впевненості, але не хотів це виказувати.

— Арахноморф.

Альберт Смулька ворухнув губами, даремно намагаючись повторити.

— Тьху, хай йому: як звати, так звати, псу на нього насрати. То тим мечем ти його засік? Отим клинком? Можна глянути?

— Не можна.

— Ха, бо зачароване напевне лезо. І дорогим мусить... Ласий шматочок... Ну, але ми тут гала-гала, а час сплива. Умову виконано, час на платню. А передусім формальності. Розпишися на фактурі. Значиться, хрестик або який інний знак постав.

Відьмак узяв поданий йому рахунок, повернув до світла.

— Гляньте на нього, — покрутив головою жупан, скривившись. — Ніби шо, читати вміє?

Геральт поклав папірець на стіл, підіпхнув у бік урядника.

— Мала помилка, — сказав спокійно й тихо, — вкралася до документа. Умовлялися ми на п'ятдесят крон. А фактура виставлена на вісімдесят.

Альберт Смулька склав долоні, спер на них підборіддя.

— То не помилка, — також знизив голос. — То, скоріше, доказ визнання. Ти забив страшенне страшидло, напевне ж була то непроста працечка... тож і ставка нікого не здивує...

— Не розумію.

— Аякже. Не вдавай невинне дитячко. Хочеш мене переконати, що Йонас, як тут радив, не виставляв тобі таких ото фактур? Голову дам, шо...

— Що «шо»? — перебив його Геральт. — Що він завищував рахунки? А різницю, на яку полегшував королівську скарбницю, ділив зі мною навпіл?

— Навпіл? — Жупан скривив губи. — Не перебирай, відьмаче, не перебирай. Подумати тільки, який важнячий. З різниці ти отримаєш третину. Десять крон. Для тебе воно й так чимала премія. А мені більше належить, хоча б і через мою функцію. Державні урядники повинні бути статечними. Чим урядник державний статечніший, тим престиж держави вищий. А зрештою, шо ти про таке можеш знати? Шось мене ця розмова знула. Підпишеш фактуру чи ні?

Дощ дудонів по даху, надворі лило, наче з цебра. Але вже не гриміло, гроза віддалялася.

2 Головогруді — частина тіла головоногих, до якої кріпляться кінцівки та ротові частини.

Інтерлюдія

За два дні після того

— Дуже просимо, шановна, — владно кивнув Белогун, король Кераку.
— Дуже просимо. Слуги! Стільця!

Стелю кімнати оздоблював плафон, фреска, що зображувала вітрильник серед хвиль, тритонів, гіпокампів і створінь, що нагадували омарів. А фреска на одній зі стін була мапою світу. Мапою, як давно вже ствердила Корал, абсолютно фантастичною, що небагато спільного мала зі справжнім розташуванням суходолу та морів. Але красива та зроблена зі смаком.

Двоє пажів притягли та встановили важкезне різьблене карло. Чародійка всілася, поклавши руки на бильця так, аби її вкриті рубінами браслети стало добре видно й щоби неможливо було не звернути на них уваги. На завитому волоссі мала вона ще й рубінову діадемку, а в глибокому декольте — рубінове кольє. Усе спеціально для королівської аудієнції. Хотіла справити враження. І справляла. Король Белогун витріщав очі, не зрозуміти, чи на рубіни, чи на декольте.

Белогун, син Осмика, був, можна сказати, королем у першому поколінні. Татко його згуртував досить значний маєток на морській торгівлі, а також, здається, на морському розбої. Прикінчивши конкурентів і монополізувавши каботажні плавання в регіні, Осмик проголосив себе королем. Акт самозванчої коронації, по суті, лише формалізував статус-кво, тож не породив великих застережень і не викликав протестів. Трохи раніше в результаті приватних війн і воєнок Осмик уладнав прикордонні та владні конфлікти із сусідами — Верденом та Цідарісом. Стало відомо, де Керак починається, де закінчується й хто там володарює. А раз володарює, то є він королем, а тому надається йому такий титул. Природним чином титул та влада переходять від батька до сина, тож нікого не здивувало, що після смерті Осмика на троні сів його син Белогун. Щоправда, синів Осмик мав більше — ще, здається, чотирьох, але всі вони зреклися прав на

корону, один навіть начебто добровільно. Таким ото чином Белогун владарював у Кераці вже років бодай більше двадцяти, згідно з родинною традицією отримуючи зиски з корабельного будівництва, транспорту, риболовлі та піратства.

Тепер же, сидячи на троні, на підвищенні, у соболиному ковпаку, із берлом у руці, король Белогун давав аудієнції. Величний, наче жук-гойовик на коров'ячій купі.

— Шановна й мила нам пані Литто Нейд, — привітав він. — Наша улюблена чародійка Литта Нейд. Вирішила знову провідати Керак. І, напевне, знову надовго?

— Корисне мені морське повітря. — Корал провокаційно поклала ногу на ногу, демонструючи туфельки на модній пробці. — За ласкавим дозволом вашої королівської милості.

Король обвів поглядом синів, що сиділи поряд. Обидва росли, наче жердини, нічим не нагадували батька, кістлявого, жилавого, але не дуже показного зростом. Самі вони на братів схожі не були. Старший, Егмунд, чорний, наче крук, Зандер — трохи молодший, майже блондин-альбінос. Обидва поглядали на Литту без симпатії. Очевидним чином дратував їх привілей, згідно з яким чародії в присутності королів сиділи, тож на аудієнціях їм надавали стільці. До того ж привілей той мав загальне розповсюдження, і не можна було не звертати на нього уваги нікому, хто хотів би вважатися цивілізованим. А сини Белогуна дуже хотіли такими вважатися.

— Ласкавий дозвіл, — повільно промовив Белогун, — ми надамо. За однієї умови.

Корал підняла руку й уважно придивилася до своїх нігтів. Мало то просигналізувати, що умови Белогуна мала вона деінде. Король сигнал не вловив. А якщо й уловив, то вміло це приховав.

— Дійшло до вух наших, — сапнув гнівно, — що бабам, які дітей мати не бажають, шановна пані Нейд магичні декокти надає. А тим, що вже вагітні, допомагає плід скинути. А ми тут, у Кераці, процедуру таку за неморальну вважаємо.

— Те, на що жінка має природне право, — сухо відповіла Корал, — неморальним бути не може *ipso facto*³.

— Жінка, — король випростав на троні худу постать, — має право очікувати від чоловіка лише двох подарунків: на літо вагітності, на зиму — лаптів із тонкого лика. Як перший, так і другий подарунок має завданням своїм заякорити жінку в домі. Бо дім є місцем для жінки відповідним, приписаним їй природою. Жінка з великим черевом та з потомством, вчепленим у її спідницю, від дому не віддаляється, і не спадуть їй на думку жодні дурнувачі ідеї, а це гарантує душевний спокій і чоловікові. Спокійний душевно чоловік може важко працювати заради примноження багатства й добробуту свого володаря. Чоловікові ж, який працює в поті чола свого й без передиху, спокійному за своє стадо, також не спадуть на думку жодні дурнувачі думки. А коли жінку хтось намовить, що може вона народжувати, якщо захоче, а якщо не захоче, то й не мусить, коли хтось до того ж підкаже їй спосіб та підсуне засіб, тоді, шановна, тоді-то порядок суспільний починає хитатися.

— Так воно і є, — втрутився княжич Зандер, уже віддавна видивляючись нагоди, аби втрутитися. — Власне так!

— Жінка, яка не бажає материнства, — продовжував Белогун, — жінка, яку не прив'яжуть до дому черево, колиска й дітлахи, скоро піддасться хтивості, це справа будь-кому очевидна та неминуча. Тоді й чоловік втратить душевний спокій і рівновагу духу, а в попередній гармонії його щось заскрегоче та засмердить, та що там: виявиться, що ніякої гармонії там немає, як немає й жодного ладу. Особливо того ладу, у якому природною є щоденна важка праця. А також і те, що від важкої праці тої отримую і я. А від думок таких лише один крок до безладдя. До комплоту, бунту, заколоту. Ти зрозуміла, Нейд? Хто дає бабам засоби, що запобігають вагітності чи роблять можливим її переривання, той нищить суспільний порядок, під'юджує до крамоли та бунту.

— Так воно і є, — втрутився Зандер. — Вірно!

Литта якось мало переймалася збереженням вдаваного авторитету та владності Белогуна, бо ж достеменно знала, що як чародійка вона недоторканна, а єдине, що король може, — це теревенити. Утім, стрималася від того, щоби прямо повідомити йому, що в королівстві його скрегоче та смердить уже віддавна, що ладу в ньому стільки, як кіт наплакав, а єдина гармонія, яку знають мешканці, — то інструмент

музичний, різновид акордеона. І що вплутувати в те жінок, материнство чи його небажання — доказ не лише мізогенії, але й кретинізму.

— У твоєму другому висновку, — сказала вона натомість, — уперто повертався мотив помноження багатства й добробуту. Я чудово тебе розумію, бо й мій власний добробут дивовижно мені до вподоби. І я ні за що у світі не відмовлюся від усього, що добробут мені забезпечує. Я вважаю, що жінка має право народжувати, коли хоче, і не народжувати, коли не хоче, але через це не стану дискутувати, бо кожен має право на якісь там погляди. Зверну лише увагу, що за надану жінкам медичну допомогу я беру платню. Це досить присутнє джерело моїх прибутків. У нас, королю, економіка вільного ринку. Не втручайся, дуже прошу, у джерело моїх прибутків. Бо прибутки мої, як ти добре знаєш, це також прибутки Капітулу й усього братства. А братство геть погано реагує на спроби ущемлення своїх прибутків.

— Чи не намагаєшся ти мені погрожувати, Нейд?

— З чого б то? Мало того, я заявляю про допомогу й співпрацю, що заходить ген як далеко. Знай, Белогуне, що якщо через експлуатацію та грабунки, які ти впроваджуєш, дійде в Кераці до безладдя, якщо запалає тут, пишномовно кажучи, смолоскип бунту, якщо підніметься бунтівний мотлох, аби витягнути тебе звідси за шию, скинути з трону й відразу після того повісити на сухій гілляці... Тоді зможеш розраховувати на моїх побратимів. На чародіїв. Прийдемо ми з допомогою. Не допустимо ані заколотів, ані анархії, бо й нам вони не з руки. Тож отримуй і примножуй багатство. Примножуй спокійно. І не перешкоджай примножувати іншим. Дуже прошу й добре тобі раджу.

— Радиш?! — аж захлинувся, устаючи зі стільця, Зандер. — Ти радиш?! Батькові?! Батько є королем! Королі поради не слухають, королі наказують!

— Сідай, сину, — скривився Белогун, — і сиди тихенько. А ти, чарівнице, слухай сюди. Маю тобі дещо сказати.

— Ну?

— Я беру собі нову дружину... Сімнадцять рочків... Вишенька, скажу тобі. Вишенька на кремі.

— Вітаю.

— Роблю я це з поглядів династичних. Через турботу про спадкоємність і лад у державі.

Егмунд, який доти мовчав, наче камінь, підвів голову.

— Спадкоємність? — гарикнув, а злий блиск його очей не оминув уваги Литти. — Яку таку спадкоємність? Ти маєш шістьох синів і вісім дочок, враховуючи побічних! Мало тобі?

— Сама бачиш, — махнув кістлявою рукою Белогун. — Сама бачиш, Нейд. Мушу подбати про спадкоємність. Чи маю залишити корону й королівство тому, хто таким ото чином звертається до батька? На щастя, я ще живу й правлю. І правити маю намір довго. Як уже сказав, я одружуюся...

— І?

— Якби... — Король почухав за вухом, глянув на Литту з-під примружених повік. — Якби вона... Моя нова дружина, значить... Звернулася до тебе по ті засоби... Забороняю тобі їх давати. Бо я проти таких засобів! Бо воно аморально!

— Можемо про те домовитися, — усміхнулася чарівно Корал. — Твоїй вишеньці, якщо вона звернеться, я їх не надам. Клянуся.

— Оце я розумію, — просяяв Белогун. — Ось, прошу, як ми чудово зуміли домовитися. На ґрунті взаємної поваги й обопільного порозуміння. Бо навіть відрізнятись треба ладно й складно.

— Це вірно, — втрутився Зандер. Егмунд напружився, вилаявся стиха.

— У межах поваги й порозуміння, — Корал накрутила рудий локон на палець, глянула вверх, на плафон, — а також піклуючись про гармонію та лад у твоїй державі... Маю певну інформацію. Довірену інформацію. Мені огидне доносительство, але шахрайство та злодійкуватість огидні мені ще більше. А йдеться, мій королю, про нахабні фінансові зловживання. Є ті, які намагаються тебе обкрадати.

Белогун нахилився на троні, а обличчя в нього по-вовчому скривилося.

— Хто? Прізвища!

[3](#) У силу факту (лат.).

Керак, місто у північному королівстві Цідаріс, у гирлі річки Адалатте. Колись столиця окремого королівства К., яке в результаті невмілого правління та згасання панівної гілки наслідування захиріло, втратило значення й було поділене сусідами та поглинутим виявилось. Має порт, кілька фабрик, морський маяк і десь зо 2000 мешканців.

Еффенберг і Тальбот.
Encyclopaedia Maxima Mundi, т. VIII

Розділ 2

Затока їжачилася щоглами й повнилася вітрилами, білими та різнокольоровими. Більші кораблі стояли на рейді, захищені мисом та хвилеломом. У самому порту, біля дерев'яних молів, чаїлися судна менші й зовсім маленькі. На пляжах чи не кожне вільне місце займали човни. Або рештки човнів.

На кінчику мису, пошмаганий білими хвилями прибою, поставав морський маяк із білої та червоної цегли, оновлений релікт ельфійських часів.

Відьмак штурхнув бік кобили острогою. Плітка підвела голову, роздула ніздрі, наче й вона втішалася запахом моря, який доносив вітер. Підгонена, рушила крізь дюни. До вже близького міста.

Місто Керак, столиця так само названого королівства, розлігшись на двох берегах пригирлового відрізка річки Адалатте, було поділене на три окремі, чітко відмінні райони.

На лівому березі Адалатте знаходився комплекс порту, доки та промислово-торговельний осередок, що охоплював верфі й майстерні, а також фабрики з переробки, склади, торжища та базари.

Протилежний бік річки, район, що звався Пальмірою, заповнили халупи та хатинки бідноти й працюючого люду, будинки й крами дрібних торговців, бійні, м'ясні лавки та чисельні кабаки й корчми, що оживали тільки після заходу сонця, бо Пальміра була й районом розваг та заборонених утіх. Досить легко також, як знав Геральт, можна було тут втратити гаманець чи отримати ніж під ребро.

Далі від моря, на лівому березі, за високим гостроколом із товстих колод, простягався, власне, Керак, квартал вузьких вуличок між кам'яницями багатих купців і фінансистів, факторіями, банками, ломбардами, шевськими та кравецькими закладами, магазинами та магазинчиками. Розташовано було тут також і корчми та будинки розпусти вищої категорії, у тому числі заклади, що пропонували те саме, що в припортовій Пальмірі, але за значно вищу ціну. Центр кварталу утворювали чотирикутний ринок, будинок міської ратуші,

театр, суд, митниця й кам'яниці міської еліти. Посеред ратушної площі стояв на постаменті страшенно обісраний чайками пам'ятник засновникові міста, королю Осмику. Була то явна липа, бо приморське місто існувало задовго до того, коли Осмик приліз сюди дідько його знає звідки.

Вище на пагорбі стояв замок і королівський палац, за формою та виглядом досить нетиповий, бо був то колись старий храм, перебудований та розбудований після того, коли залишили його жерці, скривджені повною відсутністю зацікавлення з боку місцевого люду. Після храму залишилася навіть кампаніла, чи то дзвіниця з великим дзвоном, у який дотепер пануючий король Кераку Белогун наказував бити щоденно опівдні та — вочевидь, на зло підданим — опівночі.

Дзвін відізвався, коли відьмак заїхав поміж першими хатами Пальміри.

Пальміра смерділа рибою, пранням та кружалом, тіснява на вулицях була потворна, проїзд ними коштував відьмакові чимало часу та терплячки. Він зітхнув, коли нарешті дістався до мосту й перебрався на лівий берег Адалатте. Вода смерділа й несла грудки збитої піни — результат праці фарбарні, що стояла вище за течією. Звідти вже недалеко було до шляху, що вів до оточеного гостроколом міста.

Він залишив кобилу в стайнях перед містом, заплативши наперед за два дні й залишивши стаєнному бакшиш, аби гарантувати Пліточці потрібний догляд. Скерував свій шлях до вартівні. До Кераку ввійти можна було лише крізь вартівню, після проходження контролю та малоприємних процедур, що його супроводжували. Відьмака та необхідність трохи дратувала, але він розумів її мету: мешканців району за гостроколом не дуже радувала думка про візити гостей із портової Пальміри, особливо в особі мореплавців із чужих країв, які сходили там на берег.

Він увійшов до вартівні, дерев'яної споруди зрубної конструкції, що містила, як він знав, кордегардію. Думав, що розуміє, що на нього чекає. Помилявся.

За своє життя він відвідав чимало кордегардій. Малі, середні й великі, у закутках світу близьких і цілком далеких, у регіонах цивілізованих більше, менше або й узагалі поза цивілізацією. Усі кордегардії світу смерділи затхлістю, потом, шкірою й сечею, як і

залізом та маззю для його консервації. У кордегардії Керака було так само. А скоріше було б, якби класичних запахів кордегардії не перебивав важкий, задушний, стелі сягаючий сморід пердіння. У меню гарнізону тутешньої кордегардії — у цьому не могло бути сумнівів — домінували зернобобові, як то горох, біб і кольорова квасоля.

А от тутешній гарнізон був винятково дамський. Складався він із шістьох жінок. Вони сиділи за столом і були поглинуті підвечірком. Усі пані жадібно сьорбали з глиняних мисок щось, що плавало там у рідкому перцевому соусі.

Найвища зі стражниць, мабуть, комендантка, відсунула від себе миску, встала. Геральт, який завжди вважав, що бридких жінок немає, раптом відчув, що його змушують ревізувати цей погляд.

— Зброю на стіл!

Як і всі присутні тут, стражниця була підстрижена під нуль. Волосся вже встигло трохи відрости, створюючи на лисій голові неохайну щетину. З-під розіпнутих камзолу й сорочки виглядали м'язи живота, що породжували думку про великий зашнурований рулет. Біцепси стражниці, аби залишатися в межах різницької образності, мали розмір свинячих окороків.

— Зброю на стіл клади! — повторила вона. — Оглух?

Одна з її підвладних, досі схилена над мискою, трохи підвелася й перднула гучно й протягло. Її товаришки зареготали. Геральт помахав рукавичкою. Стражниця дивилася на його мечі.

— Гей, дівчатка! Ідіть-но сюди!

«Дівчатка» встали досить неохоче, потягуючись. Усі, як помітив Геральт, одягнені були в стилі, скоріше, вільному й напівоголеному, а головню — такому, що дозволяв похвалитися м'язами. Одна мала на собі короткі шкіряні штани зі штанинами, розпоротими по швах, аби влізли туди стегна. А за одяг від талії вгору слугували їй головню хрест-навхрест сплетені ремені.

— Відьмак, — заявила. — Два мечі. Сталевий та срібний.

Друга, висока й широка в плечах, як й інші, безцеремонним рухом полізла під сорочку Геральта, схопилася за срібний ланцюжок, витягла медальйон.

— Знак він має, — підтвердила. — Вовк на знаку, з вишкіреними зубами. Виходить, і справді відьмак. Пропустимо?

— Правила не забороняють. Мечі він здав...

— Власне. — Геральт спокійно включився в перемовини.— Я здав. Обидва вони, сподіваюся, будуть у депозиті під охороною? З отриманням за розпискою? Яку я зараз отримаю?

Стражниці, шкірячи зуби, оточили його. Одна штурхнула наче неохоче. Інша голосно перднула.

— Отим розписуюся, — пирхнула.

— Відьмак! Найманий убивця потвор! А мечі віддав! Відразу! Покірний, наче який молокосос!

— Морквинку свою також би здав, якби наказали!

— То накажемо йому! Га, дівулі? Нехай виймає з матні!

— Погляньмо, які в тих відьмаків морквинки!

— Досить, — гарикнула комендантка. — Щось розігралися ви, дірки! Гонсхореку, сюди, швидко! Гонсхореку!

З приміщення поруч вигулькнув лисий і немолодий мосьпан у бурій опанчі та вовняному береті. Відразу як увійшов, розкашлявся, зняв берет і розпочав ним обмахуватися. Мовчки взяв обкручені ременями мечі, зробив Геральтові знак, аби він ішов слідом. Відьмак не зволікав. У мішанці газів, що наповнювали кордегардію, гази кишкові починали вже рішуче переважати.

Приміщення, до якого вони увійшли, розділяли солідні залізні ґрати. Мосьпан в опанчі закрипів у замку величезним ключем. Повісив мечі на вішак поряд з іншими мечами, шаблями, кордами й кортеласами. Відкрив обшарпаний реєстр, шкрябав у ньому поволі й довго, безперестанно кашляючи, ледь переводячи подих. Нарешті тицьнув Геральтові розписку.

— Я так розумію, що мої мечі тут у безпеці? Під ключем і під охороною?

Бурий мосьпан, важко дихаючи та сапаючи, зачинив ґрати, показав йому ключ. Геральта це не переконало. Кожні ґрати можна розкрити, а звукові ефекти флатуленції пані стражниць могли заглушити спроби вторгнення. Утім, виходу не було. Треба було вирішити те, заради чого він прибув до Керака. І якнайшвидше полишити місто.

Корчму, або ж — як називала її вівіска — австерію «Natura Rerum»⁴ було розташовано в не дуже великому, але елегантному будинку з кедрового дерева з гострим дахом та високим комином. Фасад будинку оздоблював ґанок зі сходами, обставленими великими алое в дерев'яних піддонах. Із закладу линули кухонні запахи, головним чином м'яса, що запікалося на решітках. Запахи були настільки запаморочливими, що відьмакові «Natura Rerum» відразу здалася Едемом, садом насолоди, щасливим островом, затишком благословенних, що стікає молоком та медом.

Швидко з'ясувалося, що Едем той — як і будь-який Едем — охороняється. Мав свого цербера, сторожа з вогняним мечем. Ґеральт мав нагоду побачити його в справі. Цербер, хлоп низький, але міцної статури, на його очах відігнав від саду худого юнака. Юнак протестував — кричав і жестикулював, що, схоже, цербера нервувало.

— Тобі заборонено заходити, Муус. І ти добре про те знаєш. Тож іди геть. Не повторюватиму.

Юнак відступив від сходів так швидко, аби уникнути поштовху. Був він, як зауважив Ґеральт, передчасно полисілий: рідке й довге біляве волосся починалося в нього тільки від тім'ячка, що взагалі-то справляло враження досить паскудне.

— Та йохав я вас і ваші заборони! — крикнув юнак із безпечної відстані. — Не дуже й хотілося! Ви не одні-єдині, до конкурентів піду! Задаваки кляті! Парвеню! Щит золочений, а на халявах гівно! І воно мені стільки важить, як оте гівно! А гівно завжди гівном і залишиться!

Ґеральт трохи занепокоївся. Лисіючий юнак, хоча й паскудний з інтер'єру, поводився цілком аристократично, може, і не був забагатим, але в будь-якому разі елегантнішим за нього. Тож якщо елегантність була вирішальним критерієм...

— А ти куди, запитаю? — холодний голос цербера урвав потік його думок. І підтвердив побоювання. — Це ексклюзивний заклад, — продовжив цербер, блокуючи собою сходи. — Значення слова розумієш? То начебто виключений. Для декого.

— Чому для мене?

— Не одяг прикрашає людину. — Цербер, який стояв на кілька сходинок вище, зміг глянути на відьмака згори. — Ти, чужоземцю, жива ілюстрація народної мудрості. Твій одяг не прикрашає тебе анітрохи. Може, якісь інші приховані якості тебе й прикрашають, не стану розбиратися. Повторюю, це заклад ексклюзивний. Ми тут людей, які, як бандити, вдягнені, не шануємо. Як і озброєних.

— Я не озброєний.

— Але виглядаєш так, наче навпаки. Тож тихенько ходи собі деінде.

— Постривай-но, Тарпе.

В одвірку з'явився засмаглий чоловік в оксамитовому каптані. Брови він мав кущисті, погляд — проникливий, а ніс — орлиний. І чималий.

— Скоріше за все, — повчав цербера орлиний ніс, — ти не знаєш, із ким маєш справу. Не знаєш, хто це до нас завітав.

Довге мовчання цербера засвідчило, що й справді не знає.

— Геральт із Рівії. Відьмак. Знаний тим, що оберігає людей та рятує їм життя. Як тиждень тому тут, на наших околицях, в Ансегісі, де він урятував матір із дитиною. А кількома місяцями раніше в Цізмарі — про що чимало говорили — прикінчив левкроту-людоджерку, діставши поранення. Як би я міг заборонити заходити в мій заклад тому, хто займається настільки зацним промислом? Навпаки, я радий такому гостеві. І я маю за честь, що він захотів мене провідати. Пане Геральте, австерія «Natura Regum» вітає вас на своєму порозі. Я Феб Равенга, володар цього скромного закладу.

Стіл, за який посадовив його метр, був накритий скатертиною. Усі столи в «Natura Regum» — у більшості зайняті — було накрито скатертинами. Геральт не пам'ятав, коли він востаннє бачив у корчмі скатерки.

Хоча було йому цікаво, він не роззирався, не бажаючи виглядати, наче простак та провінціал. Утім, швидкий погляд дозволив помітити обстановку скромну, але елегантну та витончену. Витонченою — хоча не завжди елегантною — була й публіка, у більшості, як він оцінив, купці та ремісники. Були капітани кораблів, засмагли та бородаті. Не бракувало пістряво одягнених панів-шляхтичів. Пахло тут також добре й витончено: печеним м'ясом, часником, кмином і великими грошима.

Він відчув на собі погляд. Коли за ним слідкували, його відьмачі відчуття сигналізували про це миттєво. Глянув кутиком ока та

непомітно.

Тією, що слідкувала, — також досить непомітно, так, що простому смертному було й не зауважити, — була молода жінка з лисячо-рудим волоссям. Вона вдавала, що повністю поглинута їжею — чимось, що смаковито виглядало й навіть звіддала спокусливо пахло. Стиль та мова тіла не залишали сумнівів. Не для відьмака. Він готовий був закластися, що була вона чародійкою.

Метр кахиканням висмикнув його з роздумів та раптової ностальгії.

— Нині, — заявив урочисто й не без гордоців, — ми пропонуємо теляче гузко, тушковане в овочах із грибами та квасолею. Ягнячий кострець, печений із баклажанами. Свинячу грудинку в пиві, подану з глазурованими сливами. Печену лопатку вепра, подану з яблуками в желе. Качину грудку з пательні, подану з червоною капустою та журавлиною. Кальмарів, нашпигованих цикорієм, із білим соусом та з виноградом. Вудильника на решітці в сметанному соусі, поданого з тушкованими грушками. А також наші звичайні делікатеси: гусяче стегенце в білому вині з підбором фруктів, печених на пательні, та тюрбо в карамелізованих чорнилах каракатиці, поданих із раковими шийками.

— Якщо любиш рибу, — біля столу невідомо коли і як з'явився Феб Равенга, — то я щиро рекомендую тюрбо. З уранішнього улову, зрозуміло. Гордість нашого шеф-кухаря.

— Тоді тюрбо в чорнилах. — Відьмак ледь переборов у собі ірраціональне бажання замовити разом кілька страв, усвідомлюючи, що це було б проявом поганого смаку. — Дякую за пораду. Уже став я відчувати муки вибору.

— Яке вино, — запитав метр, — добрий пан бажає?

— Прошу обрати щось відповідне. Я погано розуміюся на винах.

— Мало хто це визнає, — усміхнувся Феб Равенга. — А геть небагато признаються. Не турбуйтеся, ми виберемо сорт і рік, пане відьмак. Не заважатиму, бажаю вам смачного.

Утім, побажання тому не судилося збутися. Геральт також не мав нагоди упевнитися, яке вино йому оберуть. Смак тюрбо в чорнилах каракатиці також мав того дня залишитися для нього загадкою.

Рудоволоса жінка раптом облишила ігри в потаємність, знайшла його поглядом. Усміхнулася. Він не міг позбутися враження, що злостиво.

Відчув тремтіння.

— Відьмак, називаний Геральтом із Рівії?

Запитання поставив один із трьох одягнених у чорне мосьпанів, які тихцем підійшли до столу.

— Це я.

— Іменем закону тебе арештовано.

[4](#) Природа речей (*лат.*).

Якого присуду мені боятись?
Адже чиню я по закону.

В. Шекспір. Венеціанський купець⁵

⁵ Пер. з англ. І. Стешенко.

Розділ 3

Призначена Геральтові державна захисниця уникала дивитися йому в очі. Із завзятістю, гідною кращого зайняття, крутила теку з документами. Документів там було небагато. Точніше — два. Пані адвокат, певно, вчила їх напам'ять. Аби сяйнути захисною промовою, мав він сподівання. Але, як підозрював, було це марне сподівання.

— В арешті, — пані адвокат нарешті підвела погляд, — ти побив двох співкамерників. Мабуть, я повинна знати причину?

— Primo, я відкинув їхні сексуальні залицяння, а вони не хотіли розуміти, що «ні» значить «ні». Secundo, люблю бити людей. Tertio, це брехня. Вони самі покалічилися. Об стіни. Аби мене очорнити.

Говорив він повільно й байдуже. Після тижня, проведеного в тюрмі, було йому все одно.

Захисниця закрила теку. Аби відразу її відкрити. Після чого поправила майстерно зроблену перуку.

— Побиті, — зітхнула, — начебто скарги не подають. Тож зосередимося на інстигаторському звинуваченні. Трибунальський асесор звинуватить тебе в серйозному злочині, який підпадає під суворе покарання.

«А як інакше?» — подумав він, розглядаючи вроду пані адвоката. Замислився, скільки вона мала років, як потрапила до школи чародійок. І в якому віці школу ту покинула.

Обидва функціонуючі чародійські університети, — чоловічий у Бан Арді та жіночий в Аретузі, на острові Танедд, — окрім випускників та випускниць, продукували й відходи. Попри густе сито вступних іспитів, що в цілому дозволяли відрізати та відкинути безнадійні випадки, тільки під час перших семестрів по-справжньому відбувалася селекція та проявлялися ті, які зуміли замаскуватися. Ті, для кого мислення виявлялося досвідом прикритим і страшним. Затаєні дурні, лінивці й ментальні соні обох статей, яким не було чого робити в школах магії. Проблема полягала в тому, що зазвичай були то нащадки осіб заможних або таких, що з інших причин вважалися корисними.

Після того, як їх викидали з університету, треба було щось із тією проблемною молоддю робити. З хлопцями, виставленими з Бан Арду, проблем не було: потрапляли в дипломатію, чекали на них армія, флот та поліція, найтупішим залишалася політика. Магічні відходи в образі чарівної статі пристосувати до економіки було важче лише на перший погляд. Хоча й відсторонені від навчання, ті панянки встигли переступити пороги чародійського університету та скуштувати трохи магії. А вплив чародійок на володарів та всі сфери політичного й економічного життя був надто великим, аби панянок залишати в халепі. Витягували їх із тих проблем. Потрапляли вони до сфери справедливості. Ставали юристками.

Захисниця закрила теку. А тоді відкрила її.

— Я рекомендую визнати провину, — сказала. — Тоді ми можемо розраховувати на лагідніший вирок...

— Визнати що? — перервав її відьмак.

— Коли суд запитає, чи ти визнаєш, відповідай, що погоджуєшся. Визнання провини буде взято як пом'якшувальні обставини.

— Тоді як ти маєш намір мене захищати?

Пані адвокат закрила теку. Ніби кришку труни.

— Ходімо. Суд чекає.

Суд чекав. Бо із судової зали власне випроводжували попереднього делінквента. Не дуже, як помітив Геральт, радісного.

На стіні висів засиджений мухами щит, на ньому виднівся герб Кераку — блакитний дельфін pageant⁶. Під гербом стояв суддівський стіл. Сиділо за ним три особи. Худорлявий писарчук. Збляклий підсудок. І пані суддя, статечна з вигляду й обличчя жіночка.

Лавку праворуч від суддів займав трибунальський асесор, що виконував обов'язки звинувачення. Виглядав він поважно. Досить поважно, щоби не ризикувати зустрічатися з ним на темній вулиці.

На протилежному ж боці, ліворуч від суддівського складу, стояла лавка для звинувачених. Місце, приписане йому.

Далі пішло аж бігом.

— Геральта, званого Геральтом із Рівії, за професією відьмака, звинувачено в зловживанні, у захопленні та привласненні коштів, що належать Короні. Діючи в змові з іншими особами, яких він

корумпував, звинувачений завищував розмір виставлених за свої послуги рахунків із наміром привласнення тих надлишків. Це мало наслідок — втрати для скарбниці держави. Доказом є донос, *potitia criminis*⁷, який звинувачення додало до документів. Донос той...

Стомлений вираз обличчя та відсутній погляд судді виразно свідчили, що статечна жіночка перебуває думками десь-інде. І що турбують її цілком інші питання та проблеми: прання, діти, колір фіранок, сходження тіста для маковика та складки на дупі, що обіцяють подружню кризу. Відьмак покірно прийняв факт, що він менш важливий. Що з чимось таким він конкурувати не зможе.

— Здійснений звинуваченим злочин, — продовжував обвинувач без тіні емоції, — не тільки руйнує країну, але й підважує й розбиває суспільний лад. Правопорядок вимагає...

— Включений до документів донос, — перервала суддя, — суд мусить трактувати як *probatio de relato*, доказ зі слів третьої особи. Чи обвинувачення може додати інші докази?

— Інших доказів немає... Поки що... Звинувачений, як уже сказано, є відьмаком. Це мутант, який перебуває поза людською спільнотою, який зневажає закони людські та ставить себе над ними. У своїй криміногенній та соціопатичній професії він має справу зі злочинним елементом, а також із нелюдьми, зокрема з расами, що традиційно ворожі людству. Порушення законів відьмак має у своїй нігілістичній природі. У випадку відьмака, Високі Судді, відсутність доказів є найкращим доказом... Це доводить підступність, а також...

— Чи звинувачений... — Суддю, схоже, не цікавило, що ще доводить відсутність доказів. — Чи звинувачений визнає провину?

— Не визнаю. — Геральт не звернув увагу на розпачливі сигнали пані адвоката. — Я невинний, жодного злочину я не вчиняв.

Мав він трохи вправності, був у нього досвід спілкування з виміром справедливості. Також він поверхово ознайомився з літературою з цього предмета.

— Звинувачують мене через упередження...

— Протестую! — крикнув асесор. — Звинувачений проголошує промову!

— Відхиляю.

— ...через упередження до моєї особи та професії, інакше кажучи, у результаті *praeiudicium*, а *praeiudicium* наперед містить у собі брехню. До того ж звинувачують мене в результаті анонімного доносу, причому лише одного. *Testimonium unius non valet. Testis unus, testis nullus. Ergo*⁸, це не звинувачення, а лише припущення, чи то *praesumptio*. А припущення залишає сумніви.

— *In dubio pro reo!* — отямилася захисниця.— *In dubio pro reo*⁹, Високий Суде!

— Суд, — суддя гепнула молотком, розбудивши збляклого підсудка, — постановив визначити майнову заставу в розмірі п'ятиста новіградських крон.

Геральт зітхнув. Цікаво йому було, чи обидва його співтовариша з камери вже отямилася й чи зробили з того, що сталося, якийсь висновок. Чи доведеться їм натовкти й всипати наново.

⁶ Що пливе (*фр.*).

⁷ Сповідання про злочин (*лат.*), юридична назва доносу.

⁸ Поодинокі свідчення не враховуються. Свідчить один — ніхто не свідчить. Тож... (*лат.*).

⁹ Сумніваючись — утримайся (*лат.*).

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ